

Projectplan

Stimuleringsfonds

Boerenlandvogels Fryslân

2026

Een waarderingsregeling ten behoeve van bescherming van nesten en kuikens van boerenlandvogels in Fryslân

Inhoud

Inleiding	2
Algemene opzet	3
Vooraf	3
Voorwaarden.....	3
Twee sporen.....	4
Werking van het Stimuleringsfonds.....	5
Beoordelingscriteria.....	6
Jury en veldteams	7
Hoogte waarderingspremies	8
Voordrachtformulier:.....	9
Organisatie en communicatie	9
Schematische weergave:.....	10
Bijlage 1 Voorbeeld voordrachtformulier	13
Bijlage 2 Begroting Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân	16
Bijlage 3 Verkort evaluatieverslag 2024.....	16

Inleiding

In de Nota Weidevogels 2021-2030 van de Provincie Fryslân, door Provinciale Staten aangenomen in oktober 2021, is een subsidieregeling opgenomen ter bescherming van nesten en kuikens buiten beheergebieden (gebieden met een vorm van vergoeding voor weidevogelvriendelijk beheer) voor percelen met hoge dichtheden weidevogels. In 2022 is een oude regeling (vliegende euro's) hiervoor afgestoft en opengesteld. De respons hierop was bedroevend laag. Bij de evaluatie van het gebruik van de regeling in 2022 werden twee duidelijke obstakels gesignaleerd om als boer aan de regeling mee te doen. Ten eerste bleek de vergoeding per nest niet op te wegen tegen de administratielast. Ten tweede bleken veel bedrijven buiten beheergebied niet boven de drempelwaarde van vijf gruttonesten uit te komen.

Tijdens de evaluatie werd het idee geopperd om met een nieuw model te gaan werken, gedacht werd aan een fonds dat min of meer gelijk van opzet is als het Iepen Mienskipsfûns (IMF). De Provincie Fryslân heeft vervolgens de BFVW en BoerenNatuur Fryslân gevraagd met een opzet voor een andersoortige regeling te komen die beide obstakels slecht. Een kleine werkgroep bestaande uit Henk Oud en Jeroen de Vries (BoerenNatuur Fryslân), Jan Teade Kooistra (LTO) en Inge van der Zee (BFVW) is vervolgens gekomen met een projectplan voor de opzet en uitvoering van een dergelijk fonds.

In het voorjaar van 2023 is het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân voor het eerst ingezet. Al direct in dit leerjaar was de belangstelling vanuit zowel boeren als nazorgers ruim voldoende om alle middelen die het fonds beschikbaar had (destijds € 50.000,-) binnen zes weken uit te putten. In 2024 heeft de Provincie € 75.000,- beschikbaar gesteld voor het fonds, halverwege het seizoen werd dit bedrag aangevuld met een gift van een anonieme gever van € 10.000,-. Het totaal van € 85.000,- is ook in dat jaar volledig benut. Er moesten ook nog aanvragers teleurgesteld worden. Voor 2025 was er in totaal € 100.000,00 beschikbaar binnen het fonds. Uiteindelijk is niet het hele bedrag daadwerkelijk benut. Zeer waarschijnlijk zorgden de weersomstandigheden ervoor dat er minder weidevogels buiten beheer een legsel startten.

Ieder jaar wordt na afloop van het seizoen de werking van het fonds geëvalueerd. Daaruit komen dan enkele verbeterpunten naar voren. Die verbeterpunten heeft de werkgroep (inmiddels uitgebreid met Harke Heida, Charlotte de Groot (BFVW) en Meindert Talma (LTO)) meegenomen in het vernieuwde projectplan 2026 zoals dat hier voor u ligt.

Algemene opzet

Vooraf

Dit projectplan is een uitwerking van het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels dat sinds 2023 operationeel is en destijds is opgezet naar idee van het Iepen Mienskipsfûns (IMF). Het Stimuleringsfonds geeft waarderingspremies uit aan boeren die een stapje verder gaan in weidevogelbescherming dan vanuit de zorgplicht gezien strikt noodzakelijk is. Ook zal het Stimuleringsfonds een bijdrage leveren aan de bewustwording rondom de mogelijkheden voor boeren om hun bedrijfsvoering aan te passen aan de wensen van boerenlandvogels. Het uitdragen van 'good practices' en de adviesrol van het veldteam dragen hun steentje bij aan die bewustwording. Komt de voordracht nu niet in aanmerking voor de toekenning van een waarderingsspremie, dan kan dit door het in de praktijk brengen van de voorgestelde verbeteringen een volgend jaar wel het geval zijn. Deze rol van de veldteams verhoogt de bewustwording in het veld en draagt in potentie bij aan de verhogen van de kwaliteit van de boerenlandvogelbiotoop. Deze voorbeelden kunnen zo een impuls geven aan de verhoging van de biotoopkwaliteit in het gebied van niveau 1 van de 3-trapsraket die in de nota Weidevogels 2021-2030 is opgenomen.

In tegenstelling tot eerdere regelingen in de vorm van subsidies (bijvoorbeeld vliegende euro's) zal er vanuit het Stimuleringsfonds geen uitkering per nest gedaan worden. Het geheel aan maatregelen in een gebied en de resultaten daarvan voor de vogels worden door het fonds beoordeeld. De uitbetaling geschiedt vervolgens in de vorm van een waarderingsspremie, niet in de vorm van een (schade)vergoeding of compensatie. Het is tevens niet de bedoeling om vooraf inrichtingsmaatregelen te financieren. Doel is wel om de waardering die er bestaat voor agrariërs die de boerenlandvogels een warm hart toedragen niet alleen uit te spreken, maar ook te uiten via een geldbedrag in de vorm van een waarderingsspremie.

Nazorgers, collectieven en anderen kunnen een veldsituatie bij een agrariër voordragen voor een premie vanuit het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân. Aan de hand van een aantal vaste beoordelingscriteria beslist een jury, ondersteund door veldteams, vervolgens over de uitbetaling van deze zogenoemde waarderingsspremie aan de voorgedragen agrariërs. Het budget waarover de jury kan beschikken is helaas beperkt, waardoor ook voor 2024 geldt dat als het budget op raakt, ook gedurende het seizoen, voordrachten mogelijk niet gehonoreerd kunnen worden vanwege te weinig middelen.

Voorwaarden

Vanuit de Nota Weidevogels 2021-2030 en een aantal gesprekken met provincie medewerkers zijn voorwaarden uitgewerkt waaraan het Stimuleringsfonds tegemoet behoort te komen. Hieronder is een opsomming van die voorwaarden opgenomen. Via de opzet in het projectplan komt het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân aan de vijf voorwaarden tegemoet.

- De regeling is bedoeld voor het beschermen van nesten en kuikens van boerenlandvogels.
- Een uitkering is alleen mogelijk voor grond waarop geen subsidies of andere vergoedingen in het kader van weidevogels worden verstrekt.
- De administratieve last voor de aanvrager moet zo laag mogelijk worden gehouden.

- In de nota is meer ruimte voor de bescherming van de kievit opgenomen dan voorheen. Het nieuwe fonds dient hieraan tegemoet te komen.
- Vanuit de provincie is voor 2026 € 100.000,- beschikbaar gesteld, leden van de werkgroep spannen zich in om aanvullende middelen te zoeken.

Twee sporen

Bij de opzet van het fonds is uitgegaan van de gedachte dat er twee groepen van situaties op het boerenland kunnen zijn die beide waardering vanuit het fonds verdienen. Daarom wordt binnen dit nieuwe stimuleringsfonds gewerkt langs twee sporen.

Kort gezegd komt de werkwijze op het volgende neer: om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit dit fonds wordt de agrariër voorgedragen door vogelwachten en/of agrarische collectieven en/of anderen. De voordrachten worden onderscheiden in spoor A en spoor B:

- Spoor A is een last-minute spoor, waarbij een situatie in het veld (onbedoeld) leidt tot de aanwezigheid van nesten en kuikens van boerenlandvogels. Gedacht kan hierbij worden aan maispercelen met veel nesten. Uitstel van werkzaamheden leidt daarbij tot bescherming van nesten en kuikens. De voordrachten voor spoor A worden, terwijl de situatie zich voordoet, ter plekke beoordeeld en binnen korte termijn al dan niet gehonoreerd met de toezegging van uitbetaling van een waarderingspremie. Deze premies zullen het niveau van de ANLb-vergoedingen niet overstijgen (uitgaande van de laagste vergoedingen van de zeven Fryske agrarische collectieven).
- Spoor B staat voor initiatieven van agrariërs die op eigen kosten doelbewust een situatie in het veld hebben gecreëerd die de opgroeimogelijkheden van boerenlandvogelkuikens bevordert. Plasdrassituaties buiten ANLb zijn daar een voorbeeld van. De voordrachten voor dit tweede spoor worden op het hoogtepunt van het seizoen beoordeeld door een jury met behulp van een veldteam. Aan de hand van deze bezoeken worden een of meer initiatieven uitgeroepen tot winnaar(s) van de Boerefûgellânpriis.

De sporen verlopen zo veel als mogelijk via hetzelfde traject, maar verschillen op enkele onderdelen. In het vervolg van dit projectplan worden de beide sporen binnen het Stimuleringsfonds verder uitgewerkt, ook bijvoorbeeld de beoordelingscriteria, de werking van veldteams en de hoogte van de waarderingspremies komen aan bod.

Werking van het Stimuleringsfonds

Na openstelling van het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân per 15 april 2024 kunnen voordrachten gedaan worden rondom veldsituaties met hoge dichtheden aan broedgevallen/gezinnen van boerenlandvogels. Het fonds stimuleert niet alleen maatregelen ten behoeve van nesten en kuikens van de vier Friese hoofdsoorten (grutto, Kievit, tureluur en scholekster), maar ook van de weide-zangvogels en weide-eenden. Alle boerenlandvogels tellen in principe mee voor het Stimuleringsfonds. Onderstaande lijst is dan ook niet persé volledig.

Vogelsoorten die vallen binnen het kader van het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân	Kievit
	Grutto
	Tureluur
	Scholekster
	Veldleeuwerik
	Watersnip
	Wilde eend
	Slobeend
	Zomertaling
	Wintertaling
	Kuifeend
	Krakeend
	Velduil
	Wulp
	Kluut
	Kleine Plevier
	Bontbekplevier
Kemphaan	
Gele Kwikstaart	
Graspieper	

Om in aanmerking te komen voor de verstrekking van een premie vanuit het Stimuleringsfonds dienen ter plekke minimaal vijf broedgevallen/gezinnen van de vier hoofdsoorten aanwezig te zijn OF ten minste acht broedgevallen/gezinnen van alle boerenlandvogels. Voldoet een situatie aan deze minimumeis dan kan een betrokkene, anders dan de agrariër zelf, een voordracht doen bij het Stimuleringsfonds. Deze voordracht wordt dus niet door de boer zelf gedaan, maar wel namens en met medeweten en medewerking van de betrokken boer. Op het formulier geeft de voordrager aan of een waardering gevraagd wordt vanuit spoor A (last-minute) of vanuit spoor B, de Boerefûgellânpriis. Vervolgens worden de voordrachten getoetst aan een aantal beoordelingscriteria.

Voordrachten kunnen gedaan worden voor een oppervlakte van maximaal 5 hectare per voordracht. Mocht een agrariër bereid zijn op een groter oppervlakte werkzaamheden uit te stellen, dan zal voor dat extra oppervlakte opnieuw een voordracht gedaan moeten worden. Voor die tweede voordracht gelden opnieuw de instapeisen van minimaal vijf broedgevallen/gezinnen van de vier hoofdsoorten OF ten minste acht broedgevallen/gezinnen van alle boerenlandvogels.

Beoordelingscriteria

Alle voordrachten worden door een veldteam en/of de jury getoetst aan vijf beoordelingscriteria. Voordrachten voor de Boerefûgellânprîis (spoor B) kunnen scoren op alle vijf de criteria. Voordrachten voor spoor A (last-minute) worden getoetst aan de eerste drie criteria. De criteria dienen alle ter beoordeling van geschiktheid van de veldsituaties om te komen tot uitvliegende weidevogeljongen. Er wordt daarom gekeken naar de hoeveelheid aanwezige legsels/gezinnen, de bescherming tegen werkzaamheden, de mate waarin er een mozaïek aan boerenlandvogel-vriendelijke maatregelen uitgevoerd worden, de borging van de situatie voor meerdere jaren en de mate waarin de voorgedragen agrariër samenwerkt met de andere gebiedspartijen. In de volgende tabel zijn de beoordelingscriteria opgesomd en uitgewerkt:

Beoordelingscriteria		0	1	2	3	4	5
Van toepassing voor spoor A en B							
1	Aantallen aanwezige legsels/gezinnen van boerenlandvogels. Voor spoor A (last-minute) geldt een minimumeis van 5 legsels/gezinnen van de 4 hoofdsoorten of 8 van de boerenlandvogels in totaal. Voor spoor B geldt voor score 1 ditzelfde minimum. Per scorestap komen er steeds 5 legsels/gezinnen bij. Om maximaal te kunnen scoren moeten er dus 25 van de 4 hoofdsoorten aanwezig zijn of 28 van verschillende boerenlandvogelsoorten samen (inclusief hoofdsoorten)						
2	De mate waarin de nesten en kuikens ter plekke beschermd zijn tegen landbouwwerkzaamheden. Vanzelfsprekend wordt voor spoor A uitgesteld bewerken als beschermingsmaatregel ingezet. Verder kan, net als bij spoor B gescoord worden op het onderdeel: - Inzet van en registratie in het BFVW-systeem door een nazorger Bij spoor B kan daarnaast ook gescoord worden op deze onderdelen: - Markering van de legsels bij werkzaamheden - Gebruik van nestbeschermers of uitrasteringen bij beweiding - Gebruik van nestpannen bij bewerkingen - Gebruik van nestplateaus voor scholeksters - Niet 's nachts maaien - Van binnen naar buiten maaien - Aangepast maaibeleid (in stroken of zelfs sinus-maaien) - Gebruik van wildredders tijdens maaien						
3	De mate waarin de percelen onderdeel zijn van een variëteit aan beheermaatregelen die leiden tot geschikte opgroeimogelijkheden voor kuikens tot vliegvlug worden. Eieren beschermen heeft alleen zin als uitkomende kuikens vervolgens ook opgroeimogelijkheden hebben. Daarom zal de situatie ter plekke voor <i>beide sporen</i> ook gescoord worden op de volgende onderdelen: - Aanwezigheid van een mozaïek aan maatregelen als: o Plasdras/hoog waterpeil o Kruidenrijkheid						

	○ Beweiding in dienst van de weidevogels ○ Braakstroken ○ Stroken uitmaaien - Openheid/inrichting van het gebied: ○ Greppelland ○ Afwezig zijn van kuilbalen/bulten ○ Afwezig zijn van hekkelbulten ○ Predatorwerende maatregelen, waaronder: ▪ Gaten in betonnen dammen gedicht ▪ Afrastering van dammen						
Alleen van toepassing op spoor B							
4	De mate waarin de continuïteit van de situatie in het veld wordt gewaarborgd. In hoeverre is er zekerheid over het voortbestaan van de gunstige situatie in het veld? Gescoord kan worden op: - Inrichting van het gebied - Openheid van het gebied - Eigendomssituatie - Ambitie van de agrariër en/of vogelwacht - Bereidheid van agrariër om (op termijn) deel te nemen aan de ANLb-regeling.						
5	De mate waarin wordt samengewerkt met gebiedspartijen. Meerdere partijen werken in een gebied samen om het veld geschikt te maken om kuikens te laten opgroeien: Gescoord kan worden op samenwerking met: - Vogelwacht - WBE/jagers - Buurboeren - Agrarische natuurvereniging/collectief - Eventueel aanwezige terreinbeherende organisaties - Andere partijen die van belang zijn voor de situatie van boerenlandvogels ter plekke.						
totaalscore							

Jury en veldteams

De beoordeling van de criteria gebeurt binnen spoor B door een jury die zich laat adviseren door een (of meer) veldteam. De jury bestaat uit drie vertegenwoordigers van de BFVW, het BoerenNatuur Fryslân en een andere deskundige. Aan de hand van de binnengekomen voordrachten stelt de jury een top 5 samen. Het veldteam voor spoor B bestaat uit een aantal deskundige fjildminsken die de voordrachten van de top 5 scoren aan de hand van de beoordelingscriteria. Het veldteam zal voor spoor B in actie komen tijdens de kuikenperiode, bij voorkeur in de periode tussen de 1e en de 2e alarmtelronde. Dan zijn de meeste boerenlandvogels daadwerkelijk ter plekke aanwezig met nesten en/of kuikens. Omdat geen situatie ideaal is, zal het veldteam ter plekke ook de betrokken boer (en nazorger) adviseren over mogelijke verbeterpunten. Hiermee doet het veldteam aan praktijkgerichte voorlichting die kan leiden tot een verdere verbetering van de omstandigheden voor de vogels in het gebied. Mogelijk leidt dat in de toekomst zelfs tot een deelname aan het ANLb. Het veldteam van spoor B brengt vervolgens advies uit aan de jury die beslist over welke voordracht wordt beloond met een waarderingspremie en ook over de hoogte van die premie.

Voordrachten in spoor B kunnen slechts eenmalig een waarderingspremie toegekend krijgen. Dergelijke initiatieven zouden wel een opstap kunnen zijn naar deelname aan het ANLb-traject. Uitbreiding van leefgebieden kan dan aan de orde zijn.

Voor het last-minute spoor wordt gewerkt met lokale veldteams, bestaande uit een deskundige van de BFVW (bijvoorbeeld een BFVW-gebiedscoördinator) en een deskundige van een agrarisch collectief (bijvoorbeeld een mozaïekregisseur). Het lokale veldteam stemt zo snel mogelijk na binnenkomst van een melding de situatie in het veld af met boer en nazorger en ondersteunt bij het invullen van het voordrachtformulier. Aan de hand van de eerste drie beoordelingscriteria adviseert het veldteam het fonds over al dan niet honoreren van de voordracht. De agrariër krijgt vervolgens zo snel mogelijk na bezoek van het veldteam al dan niet een toezegging van een premie. Ook voor dit spoor zal het veldteam advies uitbrengen over een verder verbeteren van de situatie ter plekke. Voordrachten in spoor A kunnen na een eerste toekenning meermaals verlengd worden, indien de plaatselijke situatie vraagt om een langer uitstel van de werkzaamheden.

Het al dan niet toekennen van een premie ligt volstrekt bij het fonds. Voordrachten zullen van besluiten op de hoogte worden gehouden, waarbij een eventuele afwijzing voorzien wordt van argumentatie. Tegen een besluit van het fonds om een premie al dan niet uit te keren, kan geen bezwaar worden ingediend. Mocht het zo zijn dat de middelen van het fonds voor einde van het broedseizoen al uitgeput zijn, dan kan geen voordracht meer worden ingediend.

Hoogte waarderingspremies

Voor spoor A, last-minute uitstellen van werkzaamheden, worden premies uitgekeerd die nooit hoger zijn dan de vergoedingen van vergelijkbare pakketten binnen het ANLb-systeem. Vanuit het fonds worden, zoals aangegeven, geen vergoedingen of compensatie uitgekeerd, maar blijken van waardering. In 2024 wordt gewerkt met de volgende waarderingspremies voor het uitstellen van werkzaamheden ten behoeve van de boerenlandvogels:

Bij uitstel van de werkzaamheden tot 2 weken na de toekenning van de premie: € 400,-/ha

Bij uitstel van de werkzaamheden tot 4 weken na de toekenning van de premie: € 550,-/ha

Bij uitstel van de werkzaamheden tot 6 weken na de toekenning van de premie: € 700,-/ha

De toekenningen kunnen, op verzoek, ook in stappen worden verleend, waarbij voor iedere volgende stap van 2 weken uitstel een premie van €150,-/ha wordt verleend, bovenop de basis van €400,-/ha en een eventueel eerdere vervolgstap. Daarmee verschillen de premiehoogtes niet bij een voordracht in één keer of een voordracht in stappen.

Zowel bij een voordracht (en toekenning) in één keer als bij een voordracht (en toekenning) in stappen geldt dat een uitstel van meer dan 6 weken in totaal nooit kan leiden tot een toekenning van meer dan €800,-/ha, ook indien het uitstel nog langer zou moeten duren.

Voor spoor B, de Boerefûgellânpriis, wordt op voorhand geen premiehoogte vastgesteld. Bij deze prijs gaat het om een winnaar die eenmalig een waarderingspremie toegekend krijgt. Per jaar en per situatie worden de waarderingspremie(s) in spoor B bepaald door de jury.

Voordrachtformulier:

Om te verzekeren dat het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân administratief én inhoudelijk goed ingezet kan worden, verzoeken wij de voordragers om de volgende informatie te verstrekken:

Voordrager	Naam, woonadres, mailadres, mobiel nummer,
Agrariër	Naam maatschap, naam contactpersoon, adres, mailadres, mobiel nummer, bank en rekeningnummer, de-minimisverklaring
Nazorger (indien dit niet de voordrager is)	Naam, vogelwacht, mailadres, mobiel nummer
Locatie	Googlemapslocatie en/of coördinaten, stippenkaart, omschrijving van de getroffen of te treffen maatregelen,
Resultaat	Datum waarop de uitgestelde werkzaamheden alsnog zijn gestart, een overzicht van de uitgekomen en/of uitgevlogen aantallen kuikens per soort, overzicht van verliezen met waar bekend de oorzaken daarvan.

Er wordt gewerkt met een digitaal formulier. De link naar dit formulier zal aan de voordrager worden verzonden op het moment dat de melding door het fonds aangenomen wordt. Het versturen van de link biedt echter geen garantie voor een toekenning van een premie, immers het veldteam zal nog langs komen om de situatie in het veld te beoordelen. Het veldteam verzekert zich er verder ter plekke van dat de voorgedragen boer daadwerkelijk het betrokken perceel in eigendom dan wel beheer heeft. In bijlage 1 is het gebruikte formulier te vinden.

Organisatie en communicatie

De BFVW neemt voor dit fonds zowel de projectleiding op zich als het penvoerderschap. De Bond vraagt hiervoor een begrotingssubsidie bij de Provincie aan voor het door GS toegezegde bedrag, te weten € 100.000,-. De leden van de werkgroep spannen zich in om dit budget aan te vullen met andere middelen. BoerenNatuur Fryslân en/of LTO verlenen hun medewerking aan dit project en kunnen in overleg en redelijkheid hiervoor een vergoeding per uur krijgen. Alle drie partijen zeggen toe de overheadkosten van het project te minimaliseren, met als doel het bedrag dat aan boeren wordt uitgekeerd te maximaliseren. In bijlage 2 is een begroting te vinden waarin beide sporen en de overheadkosten zijn opgenomen.

BFVW en BoerenNatuur Fryslân voorzien gezamenlijk zowel de jury als de veldteams van deskundige 'fjildminskers'. Het eigen mobiele nummer van de secretaris van de BFVW, Harke Heida, is het te bellen nummer voor meldingen voor spoor A en B. Heida verwijst voordrager vervolgens door naar de personen die de lokale veldteams vormen. Voordrachtformulieren worden digitaal ingeleverd bij de BFVW, voor beide sporen.

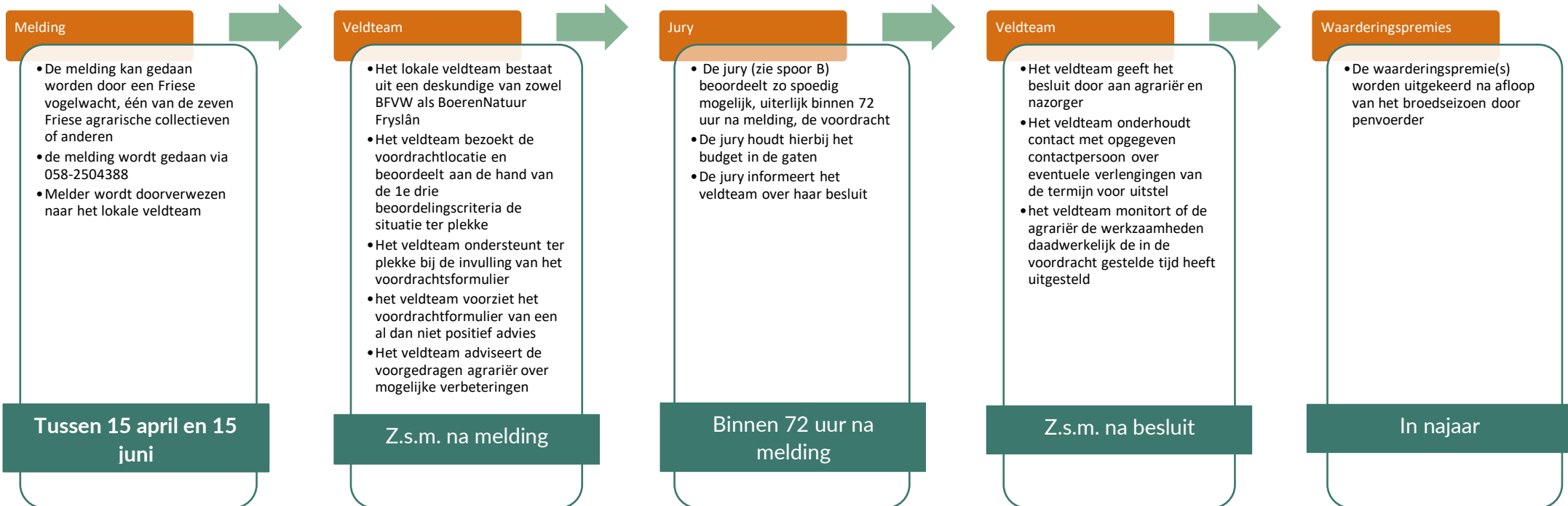
BFVW, BoerenNatuur Fryslân en LTO maken de openstelling (en een eventueel vroege sluiting, bij opraken van de middelen) van het Stimuleringsfonds tijdig bekend aan hun eigen achterban via de daarvoor reeds bestaande kanalen. De winnaars van spoor B worden tijdens een feestelijk moment als een 'good practice' in het zonnetje gezet. In beide voorgaande jaren gebeurde dit tijdens de presentatie van het Weidevogels in Fryslân – Jaarbericht eind oktboer. Dat is ook het moment dat de (cheque voor) de waarderingpremie in dit spoor

wordt uitgereikt. Deze samenwerking is van beide kanten goed bevallen en zal naar alle waarschijnlijkheid in 2025 doorgezet worden.

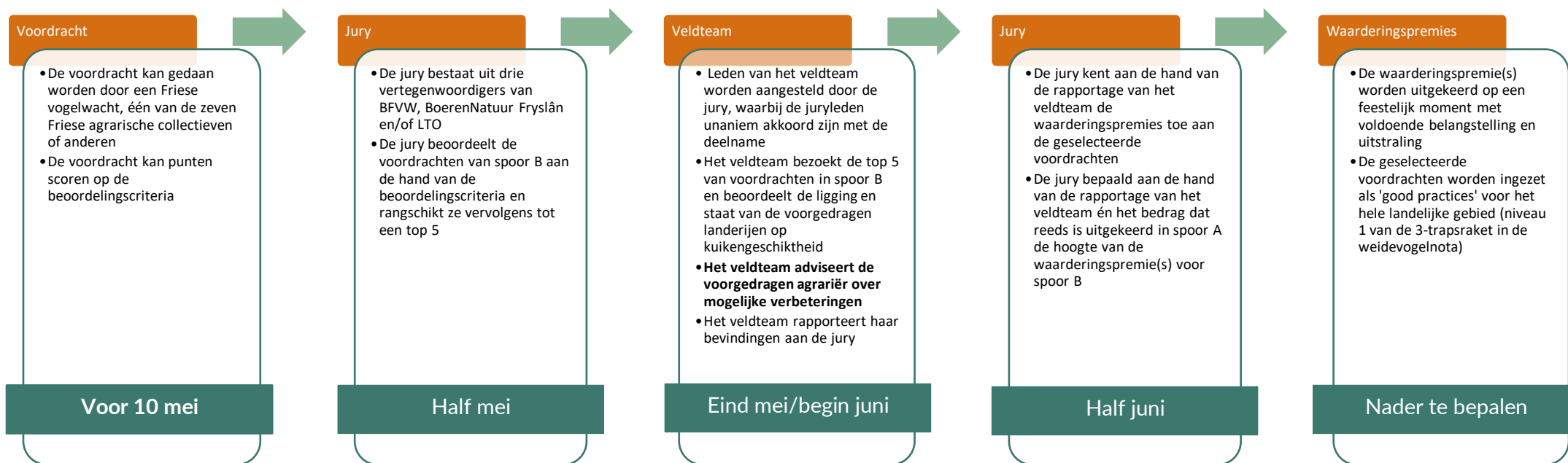
Schematische weergave:

Hieronder een schematische, chronologische weergave van de stappen in het voordrachtproces voor beide sporen. De verschillende rollen, taken en verantwoordelijkheden zijn hierin opgenomen.

Spoor A; last-minute

Spoor B; Boerefûgellânpriis

Bijlage 1 Voorbeeld voordrachtformulier

Voordrachtformulier Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân 2023

Een waarderingsregeling ten behoeve van bescherming van nesten en kuikens van
boerenlandvogels in Fryslân

Gegevens voordrager		
Naam		
Adres		
Woonplaats		
Mailadres		
Mobiel nummer		
Gegevens agrariër		
Naam maatschap		
Naam contactpersoon		
Adres		
Plaats		
Mailadres		
Mobiel nummer		
Bankrekeningnummer		
Gegevens nazorger (alleen invullen als de voordracht niet door de nazorger gedaan wordt)		
Naam		
Naam vogelwacht		
Mailadres		
Mobiel nummer		
Aantallen legsels/gezinnen van de boerenlandvogels waar de voordracht om gaat		
Vogelsoort	Aantal legsels. broedparen	Aantal gezinnen
Kievit		
Grutto		
Tureluur		
Scholekster		
Andere soort, nl.:		

De voordracht wordt gedaan voor

Spoor A (last-minute)

Spoor B Boerefûgellânprîis

Locatiebepaling

Voeg een kaart bij waarop de ligging van het perceel ten opzicht van de omgeving duidelijk te zien is. Zoom zover uit dat ook omliggende wegen, vaarten en/of plaatsen zichtbaar zijn.

Stippenkaart

Voeg een stippenkaart toe met daarop duidelijk het gebied met de opgegeven aantallen legfels/gezinnen. (bij voorkeur vanuit het BFVW-registratiesysteem, zet nesten, broedparen en alarmtellingen aan)

Omschrijf de situatie ter plekke en geef aan met hoeveel weken de werkzaamheden worden uitgesteld (spoor A)

OF

Omschrijf de situatie ter plekke met alle door de agrariër getroffen maatregelen (spoor B)

Geen dubbeling

Met ondertekening van dit formulier bevestig ik, agrariër, dat er geen andere vergoedingen vanuit weidevogelbeheer aan mij worden uitgekeerd over de in dit formulier opgegeven gebied(en):

Ja

Nee

Eigendom/beheer

Met ondertekening van dit formulier bevestig ik, agrariër, dat ik via eigendom, pacht of anders het in dit formulier opgegeven gebied in beheer heb:

Ja

Nee

Overige opmerkingen

Datum:

Datum:

Handtekening voordrager

Handtekening agrariër

Bijlage 2 Begroting Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân

Voor 2026 is er vanuit Provincie Fryslân een budget van € 100.000,- beschikbaar gesteld voor het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân. De aanvraag voor de begrotingssubsidie voor het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân geldt voor het gehele budget dat GS heeft toegezegd, dat budget is in eerste instantie ook het totale budget voor het project. Dit budget zal worden verdeeld over drie posten:

Post	Budget
Spoor A; last-minute	€ 75.500, -
Spoor B; Boerefûgellânpriis	€ 8.000, -
Projectkosten	€ 16.500, -

De deelnemende partijen binnen de werkgroep spannen zich in om aanvullende middelen te zoeken die het budget nog kunnen verhogen. Deze aanvullende middelen komen geheel ten goede aan spoor A; last-minute.

De verdeling staat op dit moment nog niet geheel vast. Gedurende het seizoen zullen de voordrachten voor spoor A binnenkomen en toegekend worden, gaandeweg wordt dan duidelijk of de gebudgetteerde € 75.500, - te krap is, voldoende of juist te ruim. Bij onvoldoende budget voor spoor A zal er geschoven worden vanuit spoor B, waarbij er in spoor B zoveel budget over moet blijven, dat minimaal één agrariër een waarderingspremie van redelijke omvang uit dit spoor kan ontvangen. Mocht er budget in spoor A overblijven, dan kunnen meer agrariërs een premie krijgen vanuit spoor B. Verschuiving van budgetten naar andere posten is noodzakelijk, omdat vooraf slecht ingeschat kan worden hoeveel animo er voor de beide sporen van het Stimuleringsfonds zal zijn. Net als in voorgaande jaren wordt de voortgang van de uitkeringen nauwlettend door penvoerder gevolgd om overschrijding van het totale budget uit te sluiten.

In de tabel hieronder is een nadere uitwerking van de post Projectkosten opgenomen:

Post	Budget
Projectcoördinatie BFVW (115 uren á 85,-)	€ 9.775
projectdeelname KBF	€ 2.000
projectdeelname LTO	€ 1.000
onkostenvergoeding jury/veldteams	€ 2.000
Organisatiekosten (vergaderingen projectteam /uitreikingsmoment Boerefûgellânpriis)	€ 1.725
Totaal	€ 16.500

Bijlage 3 Verkort evaluatieverslag 2025

Inleiding

Het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân is in 2023 in werking getreden als waarderingsregeling voor agrariërs die zich inzetten voor de bescherming van nesten en kuikens van boerenlandvogels op percelen buiten het reguliere ANLb-beheer. In 2025 is het fonds voor het derde opeenvolgende jaar uitgevoerd, met een beschikbaar budget van € 100.000. Voor U ligt de evaluatie van het stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân 2024. Evenals voorgaande jaren kende het fonds twee sporen, een lastminutespoor (spoor A), waarin een vergoeding wordt toegekend voor uitstel van werkzaamheden tot bescherming van nesten en kuikens en een spoor B voor initiatieven van agrariërs die op eigen kosten doelbewust een situatie in het veld hebben gecreëerd (bijv. aanleg plasdras) die de opgroeimogelijkheden van boerenlandvogelkuikens bevordert. Beide sporen gelden uitsluitend voor percelen die buiten ANLb vallen.

De evaluatie over het eerste jaar (2023) was zeer uitvoerig. Omdat de opzet en uitvoering van het fonds over 2025 ruwweg dezelfde was als voorgaande jaren, volstaan wij ditmaal met een beknopte evaluatie. Hierin worden de resultaten van de afgelopen drie jaren met elkaar vergeleken. Voorts wordt ingegaan op de aanbevelingen die in de evaluatie 2024 waren opgenomen. Tot slot doen wij aan het eind van deze evaluatie opnieuw enkele aanbevelingen die de werking van het fonds verder kunnen verbeteren. Wij hopen dat de provincie dit fonds in 2026 wederom beschikbaar stelt.

Beschikbaar budget

Voor 2025 was een budget beschikbaar van € 100.000,- euro. In zowel 2023 als 2024 moesten aanvragen afgewezen omdat het beschikbare budget (respectievelijk € 50.000,- en € 75.000,-) uitgeput bleek. Ditmaal is er aan waarderingspremies een totaalbedrag van € 60.245,50 uitbetaald in spoor A en € 8000,- in spoor B. Als projectgroep zien we de volgende oorzaken voor het lagere bedrag dat aan aanvragen bij het fonds binnen is gekomen:

1. Door de droogte, die begon in februari en aanhield tot tweede helft mei, zagen we een verschuiving van broedparen op regulier boerenland naar percelen met ANLb-pakketten met vernattingsmaatregelen (plasdras, hoog waterpeil). Vaak rust op deze percelen al een uitgesteld-beheerverplichting. Bovendien kan er last-minutebeheer vanuit ANLb op worden afgesloten.
2. Door de droogte zagen we tevens een vertraagde gewasgroei, wat het moment van bewerken van de reguliere percelen naar achteren opschoof. Vaak waren er dan geen legfels meer aanwezig.
3. Een aantal boeren die in eerdere jaren meededen aan het Stimuleringsfonds zijn nu opgenomen in het ANLb-beheer van het lokale collectief.

In de volgende tabel worden de resultaten van de afgelopen drie jaren naast elkaar gezet:

Spoor A	2023	2024	2025
Aantal voordrachten	16	30	31
Aantal toekenningen*	14	29	27
Aantal deelnemers	14	22	21
Totaal aantal hectares	76,2	121,6	111,75
Aantal voordrachten met 1 verlenging	6	18	13
Aantal voordrachten met 2 verlengingen	4	7	9
Aantal voordrachten met 3 verlengingen	3	5	5
Totale uitgaves voor spoor A	€ 35.735,-	€ 65.052,50	€ 60.245,50
Spoor B	2023	2024	2025
Aantal voordrachten	2	5	4
Totale uitgaves voor spoor B	€ 6.500,-	€ 7.500,-	€ 8.000,-
Totaal**	€ 42.235,-	€ 72.552,50***	€ 68.245,50

*de overige voordrachten zijn via een van de collectieven naar ANLb gegaan of zijn door het veldteam afgekeurd (wegens te weinig opgroeimogelijkheden voor de kuikens of het niet aanstaande zijn van de werkzaamheden).

** dit is het bedrag zonder organisatiekosten (die zijn voor 2025 begroot op 16.500,- euro).

*** let op: dit bedrag werd mede mogelijk gemaakt door een anonieme gift, waardoor de totale kosten voor 2024 hoger konden oplopen dan de hoogte van de beschikte subsidie.

Resultaten 2025

In 2025 is via een digitaal formulier bij alle contactpersonen het resultaat van de toekenning opgehaald. Dat leidde tot het volgende beeld:

kievit	grutto	tureluur	scholekster	gele kwik	graspieper	veldleeuwerik	kluut	kleine plevier
67	58	25	12	5	5	1	1	1

Een totaal van 175 broedparen boerenlandvogels zijn door de inzet van het Stimuleringsfonds succesvol beschermd. Daarnaast zijn er nog vele broedparen van eendensoorten beschermd, daarnaar werd in het digitaal formulier niet specifiek gevraagd.

Werkwijze

De werkwijze was grosso modo gelijk aan die voor 2024, met dien verstande dat rekening is gehouden met de aanbevelingen uit de evaluatie 2024. Dat betekende:

Voor spoor A

- Een eerste telefonische melding bij de heer Heida, secretaris BFVW. Heida stelde enkele controlevragen over aantallen legsels, voorgenomen uitstel van bewerking etc. en stuurde vervolgens het digitale aanmeldformulier toe. Voorts informeerde hij het betreffende veldteam. Daarvoor waren 5 deskundigen beschikbaar die desgewenst een beroep op collega's konden doen. Deze deskundigen hebben ook voor 2026 hun medewerking toegezegd. Indien het aantal aanvragen in de toekomst veel groter wordt (wat wij natuurlijk hopen) moet deze groep wellicht worden uitgebreid.
- In overleg tussen aanvrager en veldteam werd het digitale formulier ingevuld en naar de BFVW gestuurd waar de voortgang werd bewaakt. Iedere vervolgstap werd vervolgens in dit systeem geregistreerd.

- Na advies van het veldteam werd de aanvraag door de heer Heida beoordeeld. In alle gevallen werd het advies van het veldteam gevolgd.
- Het veldteam beoordeelt niet alleen de voordracht, maar brengt ook advies uit om de situatie in het veld voor de vogels verder te verbeteren. **In 2025 is er bijvoorbeeld, op advies van een veldteamlid, geregeld dat de werkzaamheden op een maisperceel uitgesteld konden worden met een bijdrage vanuit dit fonds, onder de voorwaarde dat er op het omringende grasland een bufferstrook langs het maisperceel niet gemaaid zou worden, zodat de kuikens die bufferstrook konden gebruiken als uitwijkmogelijkheid. De situatie in het veld verbeterde door het creëren van dit micro-mozaïek daadwerkelijk voor de kuikens.**
- Het kan voorkomen dat het lid van het veldteam persoonlijk (of via-via) betrokken is bij een voordracht. Per keer wordt er dan een doordachte beslissing genomen of de voordracht objectief beoordeeld kan worden door het veldteamlid. In dit jaar is er in één geval voor gekozen om een collega-veldeamlid te vragen de voordracht te beoordelen.
- Ook bij aanvragen tot verlenging werd het veldteam geraadpleegd. Er is dit jaar geen verlenging geweigerd, er was voldoende budget en ook alle situaties in het veld vroegen om een verlenging van de rustperiode.
- Ook het veldteam kan werken met het digitale voordrachtformulier. Via trainingen zal het werken met dit formulier door veldteamleden gestimuleerd en uitgebreid worden in 2026 (aanbeveling 5)

Voor spoor B

- Aanvragen werden digitaal met een afzonderlijk formulier bij de BFVW ingediend. Deze aanvragen werden beoordeeld door een medewerker van de BFVW. Er zijn uiteindelijk 4 aanvragen doorgeslagen naar de jury. De jury, bestaande uit mevrouw Domhof (BoerenNatuur Fryslân), de heer Kooistra (BFVW) en de heer Bote de Boer (deskundige) beoordeelde de meest kansrijke inzendingen en kwam tot twee prijzen;
 - Eerste prijs: de samenwerking tussen boeren Reitsma en Boersma en nazorger Hibma in Vogelwachtgebied Bolsward
 - Aanmoedigingsprijs: boer Veltman in Vogelwachtgebied Bakhuizen/Oudemirdum
- De prijzen zijn evenals vorig jaar bekendgemaakt en uitgereikt tijdens de presentatie van het Jaarbericht, deze keer op 13 november 2025.

Opgvolging aanbevelingen evaluatie 2024

- 1. Een deel van het budget reserveren voor verlengingen.**
Deze reservering is gedaan. Het effect kon helaas niet echt getest worden, omdat het budget niet uitgeput raakte dit jaar. We houden het systeem voor volgend jaar hetzelfde.
- 2. Bij herhaalde aanvragen in opeenvolgende jaren, nagaan of het Leefgebied kan worden uitgebreid, zodat de aanvrager onder ANLb kan worden gebracht.**
Dit blijft een continu aandachtspunt. Zeker met de verwachte uitbreiding van het budget voor ANLb worden hier kansen gezien.
- 3. Naast communicatie via websites, nieuwsbrieven etc. zoveel mogelijk bespreken tijdens bijeenkomsten van nazorgers etc. Ook tijdens de Weidevogelkennisdag onder de aandacht brengen.**
Dit is gebeurd en zetten we in volgende jaren door.
- 4. Formulier verder optimaliseren. BFVW kan hier zorg voor dragen.**
Dit is gebeurd. Het formulier werkt naar wens.
- 5. Tijdens het seizoen 2025 monitoren of de bezetting van het veldteam voldoende is.**

De leden van het veldteam gaven tijdens de evaluatie van 2025 aan dat men het goed aankan en door wil gaan in 2026.

6. Provinsje vragen budget te verhogen tot 100.000 euro, deelnemende organisaties spannen zich in voor aanvullende financiering, bijvoorbeeld specifiek voor de verlengingen.

Het eerste deel, verhoging van het budget door de Provinsje, is gebeurd. Omdat het budget toereikend was in 2025 is er geen aanvullende financiering gezocht.

Aanbevelingen, voortvloeiend uit evaluatie 2025.

1. Voortzetting op dezelfde voet.

De huidige opzet met twee sporen blijft effectief en wordt gecontinueerd.

2. Aanvraag van € 100.000.

Ondanks het niet volledig benutten van het budget in 2025, blijft een aanvraag voor het volledige bedrag gerechtvaardigd gezien de seizoensinvloeden.

3. Versterking communicatie.

Ontwikkel een flyer en verspreid deze via ALV, Weidevogelkennisdag en het magazine Onze Weidevogels. Vraag hiervoor aanvullend budget aan in de subsidieaanvraag.

4. Structurele ondersteuning verlengingen.

Reserveer uren in de projectbegroting voor het actief opvolgen van verlengingsverzoeken.

5. Technische ondersteuning veldteams.

Organiseer een opfrismoment in februari/maart voor het gebruik van digitale formulieren.

6. Monitor werking van het fonds.

Start in 2026 een evaluatie door een student van het fonds, betrek daarbij de gehele looptijd en neem ook de feedback van deelnemende boeren mee.

7. Flexibiliteit in uitsteltermijn.

Overweeg maatwerk bij uitstel van werkzaamheden, afhankelijk van de situatie in het veld. Soms is een week ook voldoende.

8. Vroegtijdige duidelijkheid vanuit de Provincie.

We vragen om tijdige beschikking en vaststellingsbesluit, zodat de BFVW niet in het gedrang komt rondom de uitbetalingen. Ter illustratie: het vaststellingsbesluit over 2024 is pas ontvangen op 5 december 2025, waarmee de subsidie pas definitief werd toen de waarderingspremie al bijna een jaar ervoor aan de boeren was uitgekeerd. De beschikking voor 2025 is op 18 juli 2025 ontvangen, met als ontbindende voorwaarde dat PS in september akkoord zou gaan met de subsidie. Hierdoor loopt de uitbetaling aan de boeren flinke vertraging op.